

Uz sākumlapu>Prasības iesniegšana tiesā>Tiesu sistēma (ES un valstu)>Parastās valstu tiesas

Civiltiesību jomā nepabeigtās procedūras un tiesvedība, kas sāktas pirms pārejas perioda beigām, turpināsies saskaņā ar ES tiesību aktiem.

Pamatojoties uz savstarpēju vienošanos ar Apvienoto Karalisti, e-tiesiskuma portāls saglabās visu informāciju attiecībā uz Apvienoto Karalisti līdz 2022.

gada beigām.

Parastās valstu tiesas

Anglija un Velsa

Šajā lapā ir sniegta informācija par vispārējās piekritības tiesām Anglijā un Velsā.

Tālāk ir aprakstīta Anglijas un Velsas tiesu sistēma, ko veido dažādas tiesas. Plašāku informāciju varat atrast Viņas Majestātes Tiesu un tribunālu dienesta, kas administrē un atbalsta visas tiesas, izņemot Augstāko tiesu, tīmekļa vietnē: [Her Majesty's Courts and Tribunals Service](#).

Augstākā tiesa

Apvienotās Karalistes Augstākā tiesa 2009. gada 1. oktobrī pārņēma Lordu palātas Apelācijas komitejas piekritību. Tā pārņēma arī Slepēnās padomes Tieslietu komitejas (*Judicial Committee of the Privy Council*) (augstākā apelācijas tiesa vairākās neatkarīgās Sadraudzības valstīs, AK aizjūras teritorijās un Apvienotās Karalistes atkarīgajās teritorijās) decentralizētās funkcijas.

Augstākā tiesa gan krimināllietās, gan civilīlētās ir **pēdējās instances tiesa** Apvienotajā Karalistē, lai gan Skotijas krimināllietas nevar pārsūdzēt Augstākajā tiesā. Atļauju iesniegt apelācijas prasību Augstākajā tiesā parasti piešķir tikai tad, ja tajā ir iesaistīti sabiedrībai svarīgi tiesību jautājumi.

Apelācijas tiesa

Apelācijas tiesa ir iedalīta krimināllietu un civilīlietu departamentos, un parasti sēdes notiek Londonā.

Krimināllietu departaments, kuru vada **Lords – priekšsēdētājs** (*Lord Chief Justice*), izskata Valsts tiesā notiesātu vai sodītu personu apelācijas prasības pret notiesāšanu un soda piespriešanu. Apelācijas tiesas krimināllietu departamentam ir tiesības atcelt vai apstiprināt notiesāšanu, noteikt lietas pārskatīšanu, un sprieduma pārsūdzēšanas gadījumā tā var mainīt piespriešot sodu (bet nevar to paaugstināt). Tomēr gadījumos, kad **ģenerālprokurors** iesniedz lietu Apelācijas tiesā, tiesa ir pilnvarota paaugstināt sodu, ja tā uzskata, ka tas ir neatbilstoši viegls.

Tiesai ir plašāka piekritība izskatīt speciālas apelācijas prasības, piemēram, apelācijas sūdzības par ziņošanas vai sabiedrības piekļuves ierobežošanu, apelācijas sūdzības pret tiesas lēmumiem, kas ir pretēji apsūdzības pieprasītajam, un dažādas apelācijas sūdzības saskaņā ar 2002. gada Likumu par Noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem. Turklāt tiesa izskata apelācijas par kara tiesas lietām.

Apelācijas tiesas krimināllietu departamenta tiesas sastāvu parasti veido trīs tiesneši, bet kā tiesas nolēmums tiek izdots tikai viens spriedums (vairākuma viedoklis).

Apelācijas tiesas **Civillietu departamentu** vada **tiesas priekšsēdētājs** (*Master of the Rolls*). Tiesa galvenokārt izskata apelācijas sūdzības pret lēmumiem, kurus pieņēmusi Augstā tiesa (ieskaitot Reģistru nodaļu, Karalienes tiesas un Ģimenes lietu nodaļu) un Anglijas un Velsas apgabaltiesas, kā arī atsevišķi tribunāli. Parasti tiesas sastāvu veido trīs Lordi – tiesneši. Lēmuma pieņemšanas nolūkā tiesneši var izdot jebkādu nolēmumu, kāds pēc viņu uzskatiem būtu bijis jāpieņem tiesā, no kuras attiecīgā lieta tikusi nodota. Dažos gadījumos tiek nolemts veikt lietas atsevišķu izskatīšanu.

Apelācijas tiesā reti notiek liecinieku uzklaušanās. Parasti tiesas lēmumi tiek pieņemti, pamatojoties uz dokumentiem, agrāku tiesas sēžu norakstiem un attiecīgo pušu advokātu argumentiem.

Augstā tiesa

Augstā tiesa atrodas Londonā, tomēr tā var izskatīt lietas citās Anglijas un Velsas daļās. Augstā tiesa var izskatīt gandrīz jebkuru civilprasību, tomēr praksē tā galvenokārt nodarbojas ar lielākām vai sarežģītākām lietām. Tiesu veido trīs nodaļas:

Karalienes tiesas nodaļa ir lielākā no trim nodaļām un nodarbojas ar plašu civilīlietu klāstu. Pie tām pieder prasības par zaudējumu atlīdzību, kas izriet no līguma laušanas, kaitējuma nodarīšanas vai apmelošanas, komercstrīdiem, strīdiem saistībā ar tehnoloģijām un būvniecību un jūrlietām (ar kuģiem saistītas civilprasības, piemēram, par sadursmi, kravai nodarītu bojājumu, un kuģa vai kravas glābšanu).

Reģistru nodaļa nodarbojas pārsvarā ar īpašuma lietām, ieskaitot par mirušu personu mantas pārvaldību, testamentu interpretēšanu, patentu un intelektuālā īpašuma jautājumiem, maksātnespēju, un strīdiem par uzņēmumiem un sabiedrībām.

Ģimenes lietu nodaļa nodarbojas ar daudzām sarežģītākām laulības šķiršanas lietām un ar tām saistītiem finanšu un laulības jautājumiem. Tā rūpīgi izskata lietas, kas attiecas uz bērniem (jo īpaši, aizbildniecību, adoptēšanu un bērnu nolaupīšanas jautājumus), Aizbildnības tiesas lietas un lietas, kas saistītas ar bērnu ārstēšanu, pēc tiesas attiecīgās piekritības.

Administratīvā tiesa

Administratīvās tiesas darbs ir daudzpusīgs, un to veido Anglijas un Velsas **administratīvo lietu** izskatīšanas kompetence, kā arī zemāka līmeņa tiesu un tribunālu **uzraudzības** kompetence.

Uzraudzības kompetence, kuru pārsvarā īsteno ar **tiesas pārskatīšanas** procedūras palīdzību, attiecas uz personām vai iestādēm, kuras pilda publisko tiesību funkciju. Tiesas pārskatīšanas nolūks ir nodrošināt to, lai šīs iestādes vai personas pieņemtu pareizus un likumīgus lēmumus un nepārsniegtu savas pilnvaras, kuras tām piešķīris Parlaments.

Pie citiem jautājumiem, ar kuriem nodarbojas Administratīvā tiesa, pieder vairākas ar **likumu noteiktas apelācijas sūdzības un pieteikumi**:

ar noteiktiem likumdošanas aktiem piešķirtās tiesības apstrīdēt ministru, vietējās pašvaldības un tribunālu lēmumus;

pieteikumi saskaņā ar 2002. gada Likumu par Tautības, imigrācijas un patvēruma jautājumiem (*Nationality, Immigration and Asylum Act 2002*);

sūdzības par noteiktiem mirtiesu un Kroņa tiesas lēmumiem;

pieteikumi par arestētās personas nogādāšanu tiesā (*habeas corpus*);

pieteikumi par apcietināšanu par necieņas izrādīšanu pret tiesu;

pieteikumi par nepatiesām apsūdzībām;

pieteikumi saskaņā ar 1988. gada Likumu par Kriminālmeklētājiem (*Coroners Act 1988*);

pieteikumi, kas sagatavoti saskaņā ar likumiem par Terorisma novēršanu, Noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem, Narkotiku kontrabandu un Tiesvedību krimināllietās.

2009. gadā Birmingemā, Kārdifā, Līdsā un Mančesterā tika atvērti Administratīvās tiesas reģionālie biroji, sniedzot iespēju prasītājiem un pieteikumu iesniedzējiem iesniegt noteikta veida pieteikumus sev tuvāk esošā birojā. 2012. gada novembrī tika atvērts vēl viens reģionālais birojs Bristolē.

Tiesas nodaļas

Noteiktas **apelācijas sūdzības no zemāku instanču tiesām** izskata Augstās tiesas nodaļās (t.i., tiesā, kurā piedalās vismaz divi tiesneši).

Apelācijas sūdzības no apgabaltiesām attiecībā uz Reģistru nodaļu un Karalienes tiesas piekritību izskata attiecīgo nodaļu tiesas.

Karalienes tiesas nodaļas tiesas citu lietu starpā izskata arī sūdzības par tiesību jautājumiem no mirtiesām un Kroņa tiesas (izņemot gadījumus, ja Kroņa tiesa nodarbojas ar jautājumu par apsūdzību).

Ģimenes lietu nodaļas tiesas izskata sūdzības pret mirtiesu lēmumiem ģimenes lietās.

Apgabaltiesas

Apgabaltiesas skata lielāko daļu **civillietu** Anglijā un Velsā. Proti, vienkāršākās civillietas izskata apgabaltiesās, bet sarežģītākās civillietas izskata Augstā tiesa. Visvairāk apgabaltiesu izskatīto lietu ir saistītas ar parādu piedziņu. Tomēr apgabaltiesā tiek izskatītas arī lietas par īpašuma atgūšanu (piem., ja ir izlaisti hipotēkas maksājumi), prasības par personai vai nolaidības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu un bankrotu. Dažas apgabaltiesas darbojas arī kā Augstās tiesas apgabala reģistri, kur var izskatīt Augstās tiesas lietas. Turklāt dažām tiesām ir īpaša jurisdikcija, kas ļauj tām izskatīt mazāk sarežģītas lietas, kuras citādi būtu Augstās tiesas kompetencē.

Prasībās par parādu piedziņu vai zaudējumu atlīdzināšanu, kuru apjoms ir mazāks par £ 5000, parasti lēmumu pieņem **īpašā mazo prasību tiesvedībā**. Tā ir izstrādāta ar nolūku nodrošināt lētu un neformālu strīdu izšķiršanas veidu bez vajadzības izmantot advokāta pakalpojumus. Šādās lietās tiesnesis var uzņemties izmeklētāja lomu un palīdzēt gan prasītājam, gan atbildētājam izskaidrot viņu lietu. Apgabaltiesas arī piedāvā savus starpniecības pakalpojumus mazajām prasībām, savukārt, citām apstrīdētām prasībām ir pieejami ārēji starpniecības pakalpojumi.

Apgabaltiesas arī nodarbojas ar jautājumiem, kas saistīti ar **ģimenes lietām**, tostarp laulības šķiršanu, bērnu lietām, piemēram, dzīvesvietas un aprūpes, kā arī adopcijas jautājumiem. Daži ģimenes lietu gadījumi var būt sarežģīti, un ar tiem var nodarboties Augstā tiesa. Centrālajā Londonas birojā ar visiem ģimenes lietu jautājumiem nodarbojas Ģimenes lietu nodaļas Dzimsarakstu departaments, nevis vietējās apgabaltiesas. Starpniecība ģimenes lietās ir pieejama, izmantojot Bērnu un ģimenes lietu tiesas konsultatīvā un atbalsta dienesta (*Children and Family Court Advisory and Support Service, CAFCASS*) pakalpojumus.

Kroņa tiesa

Kroņa tiesa ir valsts mēroga tiesa, kas notur sēdes dažādos Anglijas un Velsas reģionālajos centros. Tā nodarbojas ar visām **smagu noziegumu**

krimināllietām, kuras tai ir nodevušas mirtiesas. Iztiesājamo lietu izskata tiesnesis un 12 zvērinātie.

Dažreiz zvērinātie ir nepieciešami arī civillietās (piemēram, par apmelošanu vai vēršoties pret policiju par ļaunprātīgu kriminālvajāšanu), lai gan tas nenotiek bieži. Kad rodas šāda vajadzība, tiesvedība notiek Augstajā tiesā vai apgabaltiesā. Kroņa tiesa arī veic apelācijas tiesas funkcijas lietās, kuras mirtiesās izskata mirtiesneši.

Mirtiesas

Mirtiesas galvenokārt izskata **krimināllietas**; lielākā daļa lietu par noziedzīgiem nodarījumiem tiek skatītas mirtiesās. Smagākie noziedzīgie nodarījumi tiek nodoti izskatīšanai Kroņa tiesā. Mirtiesas izskata arī **dažas civillietas**, tostarp ģimenes tiesību lietas; dažu parādu veidu piedziņu, piemēram, par pašvaldības nodokli, un licenču izsniegšanas (piemēram, alkoholisko dzērienu pārdošanas atļaujas) jautājumus, licenču noteikumu vai tiesas rīkojumu pārkāpumus, kā arī derību un azartspēļu jautājumus.

Lielāko daļu lietas mirtiesās izskata **mirtiesneši** (tos dēvē arī par „justices of the peace, JPs”). Mirtiesnešiem nav juridiskas izglītības. Parasti kopā sēdē piedalās trīs tiesneši, bet par tiesību jautājumiem viņus konsultē juridiski kompetenti ierēdņi. Sarežģītākas lietas, kas tiek iesniegtas mirtiesās, izskata profesionāli tiesneši, kurus dēvē par apgabaltiesnešiem (mirtiesās) un kuri strādā pilnu slodzi. Apgabaltiesneša vietnieki (mirtiesās) strādā uz pusslodzi. Mirtiesai ir pilnvaras noteikt sodu un apcietināt (un ierobežotu laiku) personas, kuras ir notiesātas par noziegumu, tādēļ dažas lietas tiek nodotas Kroņa tiesā sprieduma piespiešanai.

Noteiktas mirtiesas darbojas kā jaunatnes tiesas jeb ģimenes lietu tiesas. To sastāvā ir īpaši apmācīti mirtiesneši, un tās izskata apsūdzības pret bērniem un jauniešiem un ar tiem saistītus pieteikumus vai arī ģimenes lietas.

Saites

[Viņas Majestātes Tiesu un tribunālu dienests](#)

Lapa atjaunināta: 28/05/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.